ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1948

Vyhlásené: 03.08.1948 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1953 do: 31.12.1954

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

187

Zákon

ze dne 21. července 1948

o Ústřední radě družstev.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1

(1) Družstva, zřízená podle zákona ze dne 9. dubna 1873, č. 70 ř. z., o výdělkových a hospodářských společenstvech (dále jen „družstva“), a družstva, zřízená podle zák. čl. XXXVII/1875, o obchodním zákonu, nebo podle zák. čl. XXIII/1898, o hospodářských a živnostenských úvěrních družstvech, se povinně sdružují v Ústřední radě družstev.

(2) Ústřední rada družstev se zřizuje jako samostatná právnická osoba se sídlem v Praze, sdružující lidová družstva.

§ 2

(1) Úkolem Ústřední rady družstev je péče o vytvoření a rozvoj jednotně organisovaného družstevního hnutí jako prostředku zvýšení životní úrovně členů i ostatního pracujícího lidu. Za tím účelem zejména:

a) soustřeďuje a organisuje všechna družstva,

b) hájí a podporuje zájmy družstev a jejich členů k prospěchu celku,

c) zastupuje navenek v družstevních otázkách zájmy družstevního hnutí se zřetelem k potřebám jednotného hospodářského plánu a veřejného zájmu,

d) vykonává dohled nad družstvy,

e) šíří družstevní zásady,

f) soustavně informuje ve všech věcech družstevních družstva i ostatní veřejnost ediční a publicistickou činností,

g) obstarává pro veřejnou správu potřebné informace o družstevním hnutí,

h) pečuje o družstevní výchovu a její prohloubení,

i) poskytuje družstvům právní ochranu a uděluje jim rady ve všech družstevních, technických a hospodářských otázkách,

j) zastupuje družstevní hnutí v mezinárodních stycích.

(2) Ústřední radu družstev jest slyšeti před vydáváním směrnic družstevní politiky a při přípravě návrhů zákonů, nařízení a jiných opatření vlády, ministrů i ústředních úřadů, jež se týkají družstevního hnutí.

§ 3

(1) Pro družstva na Slovensku se zřizuje Slovenská rada družstev jako samostatná právnická osoba se sídlem v Bratislavě, jež je oblastním orgánem Ústřední rady družstev. Jejím úkolem jest pečovati v duchu státní jednoty o družstevnictví na Slovensku, a to zejména pokud jde o úkoly vypočtené v § 2, odst. 1, písm. a) až i) a v §§ 5, 11 a 13, podle jednotných zásadních směrnic vydaných orgánem Ústřední rady družstev podle stanov k tomu určeným.

(2) Slovenskou radu družstev je slyšeti při přípravě návrhů zákonů Slovenské národní rady, nařízení sboru pověřenců (pověřenců) a jiných opatření tohoto sboru, pověřenců a pověřenectev, jež se týkají družstevního hnutí.

§ 4

(1) Povinným členem Ústřední rady družstev jest každé družstvo, zapsané ve společenstevním (firemním) rejstříku. Členství zaniká výmazem družstva z rejstříku.

(2) Mimo družstva zmíněná v odstavci 1 jsou povinnými členy Ústřední rady družstev též ústavy lidového peněžnictví a lidová peněžní ústředí, zřízené jako družstva podle zákona ze dne 20. července 1948, č. 181 Sb., o organisaci peněžnictví, dále jiné právnické osoby než družstva, jejichž činnost ve shodě s předmětem podnikání (účelem), určeným stanovami (společenskou smlouvou, zakládací listinou) skutečně převážně záleží v bytové péči. Na všechna tato sdružení se vztahují přiměřeně ustanovení tohoto zákona.

§ 5

(1) Družstva jsou povinna plniti řádně povinnosti, které jim budou uloženy stanovami nebo usneseními Ústřední rady družstev.

(2) Družstva podléhají nadále revisi podle zákona ze dne 10. června 1903, č. 133 ř. z., o revisi společenstev výdělkových a hospodářských a jiných spolků, podle vládního nařízení ze dne 2. května 1939, č. 85 Sl. z., o úpravě družstevních poměrů, a podle nařízení s mocí zákona ze dne 7. června 1943, č. 75 Sl. z., o udělení revisního oprávnění Svazu zaměstnaneckých družstev, avšak s tou změnou, že revisi provádí Ústřední rada družstev s výjimkou ústavů lidového peněžnictví a lidových peněžních ústředí, u nichž revisi provádí ministerstvo financí.

(3) Při výkonu svých oprávnění podle tohoto zákona může Ústřední rada družstev dále zejména:

a) pověřiti výkonem dohledu svého zmocněnce, jenž je oprávněn zastaviti výkon usnesení orgánů družstva odporujícího předpisům,

b) odvolati orgány družstva, neplní-li povinnosti uložené jim zákonem, jednotným hospodářským plánem nebo stanovami družstva nebo poškozují-li myšlenku družstevní, a jmenovati náhradní orgán na zbývající dobu funkčního období.

(4) Na zastavení výkonu usnesení i na odvolání orgánů družstva podle odstavce 3 je možno podati stížnost do 15 dnů ode dne doručení písemného rozhodnutí Ústřední rady družstev k ministerstvu věcně příslušnému podle činnosti družstva, která zavdala podnět k zákroku.

§ 6

(1) Až do konečné úpravy (§ 7) zastupuje Ústřední radu družstev a vykonává správu jejích věcí zatímní představenstvo, čítající 48 členů, z toho 16 členů ze Slovenska. V Slovenské radě družstev přísluší tato působnost představenstvu, čítajícímu 16 členů. Předsedy představenstev, po dvou jejich místopředsedech a ostatní členy představenstva jmenuje ministr sociální péče v dohodě s

příslušnými ministry. Je-li předseda představenstva Ústřední rady družstev Čech, je prvním místopředsedou Slovák, a naopak.

(2) Představenstva jsou povinna plniti úkoly, vytčené v § 2, odst. 1 a 2 a v § 3. V této funkci spravují také jmění dosavadní (revoluční) Ústřední rady družstev i Slovenské rady družstev, jejichž práva a závazky přecházejí na Ústřední radu družstev a Slovenskou radu družstev, zřizované tímto zákonem.

§ 7

Stanovy, které určí podrobněji složení, organisaci a úkoly Ústřední rady družstev, po případě Slovenské rady družstev a práva i povinnosti členů, vydá vláda nařízením.

§ 8

Představenstva jsou povinna svolati ustavující sjezdy podle stanov (§ 7) do lhůty, kterou určí ministr sociální péče.

§ 9

Výdaje spojené se zřízením a činností Ústřední rady družstev a Slovenské rady družstev se hradí z členských příspěvků a jiných příjmů. Dlužné členské příspěvky se vymáhají politickou exekucí; exekučním titulem jest výkaz nedoplatků, potvrzený předsedou Ústřední rady družstev, po případě předsedou Slovenské rady družstev nebo jejich zástupci.

§ 10

(1) Dozor nad Ústřední radou družstev a nad Slovenskou radou družstev vykonává ministerstvo sociální péče, které může zejména:

a) pověřiti výkonem dozoru svého zmocněnce, který jest oprávněn zastaviti výkon jejich usnesení odporujících platným předpisům;

b) odvolati jejich orgány, neplní-li povinnosti uložené jim zákony nebo stanovami, a jmenovati na jejich místo orgány náhradní na zbývající dobu funkčního období.

(2) Ministerstvo sociální péče vykonává oprávnění uvedené v odstavci 1 v dohodě s věcně příslušným ministerstvem nebo na jeho návrh. Pravomoc ústředních úřadů vykonávati dozor nad družstvy a odbory Ústřední rady družstev, spadajícími do jejich působnosti, jakož i vydávati příkazy a pokyny Ústřední radě družstev a Slovenské radě družstev v oboru této působnosti není dotčena.

§ 11

(1) Na návrh nebo po slyšení Ústřední rady družstev může věcně příslušný krajský národní výbor zrušiti družstvo, porušuje-li hrubě povinnosti uložené mu zákonem nebo stanovami nebo vyžaduje-li toho veřejný zájem. Z téhož důvodu může až do rozhodnutí krajského národního výboru zastaviti Ústřední rada družstev činnost družstva.

(2) Zrušovací oprávnění podle odstavce 1 obsahuje právo jmenovati, po případě i odvolati likvidátory.

§ 12

(1) Ústřední svaz zemědělských družstev pro Čechy a Moravu, Svaz zemědělských družstev v Čechách, Svaz zemědělských družstev v zemi Moravskoslezské, Svaz spotřebních družstev pro

Čechy a Moravu, Svaz bytových podniků pro Čechy a Moravu a Všeobecný družstevní svaz pro Čechy a Moravu, zřízené vládním nařízením ze dne 3. července 1942, č. 242 Sb., o svazech výdělkových a hospodářských společenstev, zanikají a jejich práva a závazky přecházejí universální sukcesí bez likvidace na Ústřední radu družstev dnem jejího zřízení. Pokud se týká zaměstnanců, vykonávajících revisní službu v úvěrních družstvech, platí obdobně ustanovení § 17, odst. 2, věty druhé.

(2) Svaz zaměstnaneckých družstev v Bratislavě, zřízený vládním nařízením ze dne 7. června 1943, č. 75 Sl. z., zaniká dnem zřízení Slovenské rady družstev (§ 3); jeho práva a závazky přecházejí universální sukcesí bez likvidace na Slovenskou radu družstev.

(3) Revisní oprávnění Ústředního družstva a Živnosvazu, ústředí živnostenských a občanských úvěrních ústavů a družstev v Bratislavě, podle vládního nařízení č. 85/1939 Sl. z., přechází na Slovenskou radu družstev s výjimkou oprávnění k revisi ústavů lidového peněžnictví, zřízených podle zákona č. 181/1948 Sb.

(4) O vypořádání otázek souvisících s přechodem revisního oprávnění Ústředního družstva a Živnosvazu, ústředí živnostenských a občanských úvěrních ústavů a družstev, na Slovenskou radu družstev (odstavec 3), rozhodne ministerstvo financí v dohodě s ministerstvem sociální péče po slyšení Slovenské rady družstev.

§ 13

Ke zřízení nového družstva jest třeba předchozího písemného souhlasu Ústřední rady družstev.

§ 14

Právní jednání, písemnosti a úřední úkony, potřebné ke zřízení Ústřední rady družstev i Slovenské rady družstev a k přechodu práv a závazků na Ústřední radu družstev a na Slovenskou radu družstev podle §§ 6 a 12 jsou osvobozeny od poplatků a dávek za úřední úkony ve věcech správních.

§ 15

Služební poměr zaměstnanců Ústřední rady družstev a Slovenské rady družstev je soukromoprávní. Předpisy o veřejných zaměstnancích se na ně nevztahují.

§ 18

Ustanovení § 5, § 10, odst. 1, § 11, odst. 1, věty druhé a § 13 se nevztahují na ústavy lidového peněžnictví, zřízené jako družstva, o nichž platí výlučně ustanovení zákona č. 181/1948 Sb., která zůstávají tímto zákonem nedotčena.

§ 19

Platnost, po případě použivatelnost, vládního nařízení č. 242/1942 Sb. ve znění předpisů je měnících a doplňujících, a vládních nařízení č. 85/1939 Sl. z. a č. 75/1943 Sl. z., která jsou v rozporu s ustanoveními tohoto zákona, jakož i vládního nařízení ze dne 21. června 1939, č. 140 Sl. z., o některých opatřeních týkajících se spolků a družstev, se zrušuje.

§ 20

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr sociální péče v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Kliment v. r.

za ministra Erbana

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.